

Т. О. Музиченко
студ. III курсу
спеціальність «Менеджмент»
Науковий керівник: к.е.н., доц. Н. М. Столбуненко

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Державна політика України в галузі освіти спрямована на гарантування й забезпечення одного з конституційних прав людини – права на здобуття якісної освіти.

Державну політику та управління у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти, постійно діючий колегіальний орган у сфері забезпечення якості вищої освіти, державні органи, яким підпорядковані заклади освіти та органи місцевого самоврядування [1, ст. 5].

Міністерство освіти і науки України є центральним органом державної виконавчої влади, який здійснює керівництво в сфері освіти. Воно:

- 1) затверджує стратегію розвитку освіти України;
- 2) забезпечує проведення державної політики у сфері освіти;
- 3) визначає порядок формування і розподілу освітніх субвенцій між бюджетами;
- 4) розробляє, затверджує та виконує державні цільові програми у сфері освіти;
- 5) затверджує ліцензійні умови провадження освітньої діяльності та інше [2, с. 93–95].

Функції Міністерства часто дублюють функції місцевих і регіональних органів влади.

Відповідальність за надання освітніх послуг не зосереджена на одному міністерстві, а розподілена між декількома відомствами. Міністерство освіти і науки відповідає за програми навчання, дотримання стандартів. Питаннями заробітної плати, соціальних виплат учителям займаються Міністерство фінансів, Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції, а також Міністерство праці та соціального захисту.

Міністерство освіти і науки України докладає багато зусиль щодо реформування освітньої галузі. Але все ще залишається багато проблем, які не можуть чекати. Деякі з них:

- Низька заробітна плата та соціальна незахищеність учителів негативно відбиваються на якості освіти, не дозволяють підтримувати на належному рівні кваліфікацію вчителів.

- Старі підручники, зміст і методи викладання не відповідають актуальним вимогам щодо її якості в сучасному світі.
- Навіть наявні обмежені ресурси на освіту витрачаються неефективно.
- Розшарування суспільства робить усе менш доступною якісну освіту для все більшої кількості дітей. Бідність переходить у спадщину, і освіта – з її нерівним доступом і поділом на елітні та звичайні школи – стає механізмом відтворення соціальної нерівності [3, с. 10–11].

Існує ризик, що без розв'язання цих проблем інновації, які намічені Міністерством освіти і науки (перехід до 12-річного навчання, розробка і введення нових стандартів середньої освіти, профілізація школи тощо), не будуть успішно впроваджені [4, с. 51–52].

Для розв'язання цих проблем, треба насамперед змінити процедуру державного фінансування освітньої системи, а також, для підйому освітньої системи України на якісно новий рівень треба вдосконалити механізми управління навчальними закладами. Що стосується дошкільних, середніх і професійно-технічних закладів, в управлінні ними слід кардинально підвищити роль батьківського загалу. На загальних зборах батьків вихованців та учнів цих закладів має укладатися угода з їх директорами. Батьківський комітет повинен отримати право відстежувати її виконання та розривати угоду у випадку суттєвих порушень з боку керівництва закладу. Водночас контрольні функції у сфері управління дошкільними, середніми та професійно-технічними навчальними закладами мають зберегти органи виконавчої влади та місцевого самоврядування. Такий двосторонній контроль дасть змогу запобігати зловживанням, сьогодні вельми розповсюдженим, з боку директорів закладів.

Що стосується вищих навчальних закладів, то слід створити громадські попечительські ради. Вони повинні прийняти на себе відповідальність за формулювання та реалізацію стратегії розвитку вищого навчального закладу. Попечительські ради вузів мають включати передусім авторитетних і зацікавлених представників місцевої громадськості, зокрема колишніх працівників органів державного управління та місцевого самоврядування і випускників даного навчального закладу. Ці ради можуть стати важливою складовою частиною інфраструктури громадянського суспільства в Україні [3, с. 12].

Впровадження нового способу фінансування системи освіти у сполученні з удосконаленням механізмів управління дозволить підвищити до конкурентоспроможного рівня заробітну плату працівників освітніх закладів і збільшити привабливість останніх як місць працевлаштування, що, у свою чергу, сприятиме залученню та утриманню в освітній сфері талановитих педагогів, провідних науковців і перспективної молоді.

Список використаної літератури:

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n3> (дата звернення: 04.04.2019).

2. Жилияєв І. Б., Ковтунець В. В., Сьомкін М. В. Вища освіта в Україні: стан та проблеми. Київ : Н.д. ін-т інформатики і права Нац. акад. правових наук України, Ін-т вищої освіти НАПН України, 2015. 96 с.

3. Ковальчук Р. Л. Законодавче регулювання якості вищої освіти в Україні: стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича* : зб. наук. пр. 2010. Вип. 550. С. 10–14.

4. Кучеренко С. Ю. Сучасний стан, тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні *Економічний вісник*. 2018. № 36/1. С. 51–59.